

بازی‌های آموزشی افروز

ما در مدرسه‌ی افروز اعتقاد داریم که فرهنگ، مشارکت اجتماعی، مسئولیت‌های فردی و مدنی پیوندی گسست‌ناپذیر با آموزش دارند. به باور ما کلاس درس فقط فضایی برای کسب دانش نیست؛ این هدف با پرورش مهارت‌های اجتماعی و کسب دانش هم تنیده و تفکیک‌ناپذیرند. موضوع کلاس درس هرچه باشد -ریاضی یا علوم اجتماعی- امکانی است برای تمرین مهارت‌های اجتماعی با دانش‌آموزان و به عقیده‌ی ما ارتقای این مهارت‌ها اگر مهم‌تر از افزایش علم و دانش کودکان و نوجوانان نباشد، از آن کم‌اهمیت‌تر نیست. به همین منظور قصد داریم با برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌هایی در مدرسه‌ی افروز، بازی‌ها و فعالیت‌هایی عملی برای کودکان و نوجوانان معرفی کنیم، درباره‌ی مهارت‌ها و روش‌های تسهیلگری این مفاهیم در کلاس درس به بحث و گفت‌وگو پردازیم، و راهکاری عملی برای پیاده‌سازی این مفاهیم در کلاس درس را با هم تجربه کنیم.

مدرسه‌ی افروز دو اصل «آموزش مشارکتی» و «کاربردی بودن مطالب» را سرلوحه‌ی فعالیت‌های خود قرار داده و دوره‌های آموزشی را به گونه‌ای تدوین کرده است که همگام با معرفی هر مفهوم نظری، نحوه‌ی انتقال آن به دانش‌آموزان هم به بحث و گفت‌وگو گذاشته می‌شود. امیدواریم با تمرکز بر مهارت تسهیلگری، و هم‌فکری و گفت‌وگو درباره‌ی آن بتوانیم راهکارها و شیوه‌هایی جدید و کاربردی و خلاق پیدا کنیم تا از این طریق تمرین مهارت‌های اجتماعی و بالا بردن میزان مشارکت دانش‌آموزان در کلاس درس محقق شود. ما در مدرسه‌ی افروز بر این باوریم که می‌توان با چشم‌انداز «جامعه‌ی فردا را با هم بسازیم» از فرصت‌های موجود در کلاس درس بهره‌جست و برای تبدیل دانش‌آموزان به شهروندانی آگاه و مؤثر کوشید.

(در صورت استفاده از منابع افروز، لطفاً ذکر منبع را فراموش نکنید. متشکریم)

نام فعالیت: ای کاش!

رده سنی: ۱۰ سال و بالاتر

وسایل مورد نیاز: تصاویر پرینت گرفته شده (پیوست ۱)

هدف فعالیت: درک احساسات و عواطف انسانی به هنگام مواجهه با خشونت، پیدا کردن راهکارهای مناسب در واکنش به تعارض‌های ستیزه‌جویانه و راه‌هایی برای پرهیز از خشونت

پیشگفتار:

واکنش مناسب به تعارض‌ها و تصمیم‌گیری برای حل و فصل آن‌دست از اختلافات که به خشونت منجر شده‌اند، بدون درک احساساتی که به هنگام مواجهه با خشونت برانگیخته می‌شوند، ممکن نخواهد بود. این فعالیت با استفاده از عکس‌هایی که یک صحنه درگیری فیزیکی را به تصویر می‌کشند، دانش‌آموزان را به نوعی در شرایط مواجهه با خشونت-فیزیکی یا کلامی- قرار می‌دهد و می‌کوشد که از طریق گفت‌وگو درباره این شرایط، فرصت شناسایی و به رسمیت شناختن احساسات و عواطف را برای دانش‌آموزان فراهم آورد. افزون بر این، از دانش‌آموزان خواسته می‌شود تا با تبادل نظر درباره دلایل احتمالی بروز خشونت در هر یک از تصاویر و پیامدهای خشونت برای هر کدام از طرفین درگیری، راه‌هایی برای پیشگیری از بروز خشونت پیشنهاد دهند.

پیش‌نیاز اجرای فعالیت:

از آنجا که این فعالیت بر محور گفت‌وگو و تبادل نظر پیش می‌رود، پیشنهاد می‌شود پیش از اجرای آن مجموعه قوانینی برای گفت‌وگو در کلاس تعیین کنید. اگر قوانین و مقررات کلاس در جریان یک فعالیت مشارکتی با حضور همه اعضای کلاس تعیین شوند و دانش‌آموزان در فرآیند تصمیم‌گیری درباره مقررات کلاس دخالت داده شوند، این مقررات پیش از دستورالعمل‌هایی که از سوی معلم صادر می‌شود، مورد پذیرش و احترام دانش‌آموزان خواهد بود. بنابراین پیشنهاد می‌شود از طریق اجرای یک فعالیت مشارکتی مانند فعالیت «کلاس من، جامعه کوچک من» که در پوشه مهارت‌های شهروندی منتشر شده است، مجموعه مقرراتی را تدوین کنید که ارزش‌هایی چون احترام متقابل، پذیرش و مدارا در جریان گفت‌وگو را تضمین کند.

۱- عکس‌هایی تهیه کنید که صحنه‌هایی از درگیری -فیزیکی یا کلامی- را به تصویر می‌کشند. تعدادی تصویر به بخش پایانی این فعالیت پیوست شده‌اند، می‌توانید از این تصاویر یا عکس‌هایی مشابه استفاده کنید. این عکس‌ها را در کلاس به دانش‌آموزان نشان دهید.

۲- برگه‌های کوچک و سفیدی به دانش‌آموزان بدهید و از آن‌ها بخواهید بی‌آنکه نام خود را روی برگه بنویسند، احساس‌شان نسبت به آنچه در این تصاویر دیده‌اند را توضیح دهند. برگه‌ها را جمع کنید و تعدادی از آن‌ها را برای بچه‌ها بخوانید.

۳- پس از آن به تصاویر بازگردید، هر کدام را دوباره به دانش‌آموزان نشان دهید و این بار با پرسیدن سؤال به بچه‌ها فرصت دهید با تأمل روی هر کدام از تصاویر، درباره آن‌ها گفت‌وگو کنند. با پرسیدن پرسش‌های زیر می‌توانید گفت‌وگو را آغاز کنید و آن را رونق دهید:

- فکر می‌کنید این صحنه کجا اتفاق افتاده؟
- آدم‌ها در تصویر چند ساله به نظر می‌رسند؟
- این افراد ممکن است چه نسبتی با هم داشته باشند؟
- به نظر شما چه اتفاقی افتاده که به چنین اختلافی منجر شده؟
- فکر می‌کنید هر کدام از افراد حاضر در این صحنه چه احساسی دارند؟ (با چه کلماتی می‌توانند احساس خود را بیان کنند؟)
- به نظر شما بعد از اینکه درگیری خاتمه یافت، ممکن است چه احساسی نسبت به این اتفاق داشته باشند و چه کاری انجام دهند؟
- به نظر شما به جز افرادی که در این تصویر دیده می‌شوند، این حادثه ممکن است روی چه افراد دیگری تأثیر بگذارد؟

۴- ممکن است در جریان این گفت‌وگوها فضایی عاطفی پیش بیاید و دانش‌آموزان به دلیل رویدادهای مشابهی که در زندگی روزمره تجربه کرده‌اند، تحت تأثیر قرار بگیرند. در این صورت از بچه‌ها بخواهید توضیح دهند که آیا تاکنون صحنه‌ای مشابه با آنچه در تصویر می‌بینند را شاهد بوده‌اند؟ به آن‌ها فرصت دهید که درباره آن تجربه صحبت کنند و احساسات و دریافت‌شان را با دیگران به اشتراک بگذارند.

۵- بعد از گفت‌وگو درباره تصاویر از آن‌ها بخواهید با نوشتن جمله‌ای که با «ای کاش» شروع می‌شود، داستان هر کدام از تصاویر را طوری تغییر دهند که اختلاف و درگیری حل و فصل یا از بروز آن جلوگیری شود.

۶- اگر همچنان فرصت دارید، می‌توانید دانش‌آموزان را به گروه‌های ۴-۵ نفره تقسیم کنید و از آن‌ها بخواهید ظرف مدت زمانی معین (مثلاً ۱۰ دقیقه) درباره عواملی که موجب بروز خشونت می‌شوند صحبت و فهرستی از آن‌ها تهیه کنند. می‌توانید با پرسیدن سؤال‌هایی درباره تجربه‌های شخصی دانش‌آموزان از اختلاف‌ها و دعواهایی که در مدرسه با دوستان و هم‌کلاسی‌هایشان داشته‌اند یا شاهد بوده‌اند، فرآیند گفت‌وگوی گروهی درباره عوامل بروز خشونت را تسهیل کنید.

۷- از هر کدام از گروه‌ها بخواهید فهرست تهیه شده را با باقی کلاس به اشتراک بگذارند. در نهایت با بررسی گروهی فهرست‌های تهیه شده در هر گروه یک فهرست کلی و جامع که برآیندی از دستاوردهای تمام گروه‌ها است تهیه کنید. این فهرست می‌تواند مبنای فعالیت‌های دیگری در زمینه شناخت عوامل خشونت‌زا در روابط میان‌فردی باشد. علاوه بر این، به هنگام بروز درگیری و دعوا میان دانش‌آموزان می‌توانید با رجوع به این جدول و گفت‌وگوی کلاسی درباره عامل اختلاف، تعارض میان دانش‌آموزان را حل و فصل کنید.

۸- آخرین مرحله که مهم‌ترین بخش از این فعالیت به شمار می‌آید، جمع‌بندی همه مباحث و مفاهیم مطرح شده از طریق گفت‌وگو است. اگر وقت شما محدود است، می‌توانید از تعداد عکس‌های معدودتری استفاده کنید تا وقت کافی برای جمع‌بندی داشته باشید. فعالیت‌های کلاسی بدون جمع‌بندی نهایی که سبب ماندگاری و تثبیت مفاهیم در ذهن دانش‌آموزان می‌شود، ناقص می‌ماند و اثربخش نخواهد بود.

۱- احساس

- این فعالیت را دوست داشتید؟ چرا؟
- مواجهه با خشونت و گفت‌وگو درباره آن چه احساسی را در شما ایجاد کرد؟
- به راحتی توانستید تجربه‌های مشابه خود را با همکلاسی‌هایتان به اشتراک بگذارید؟

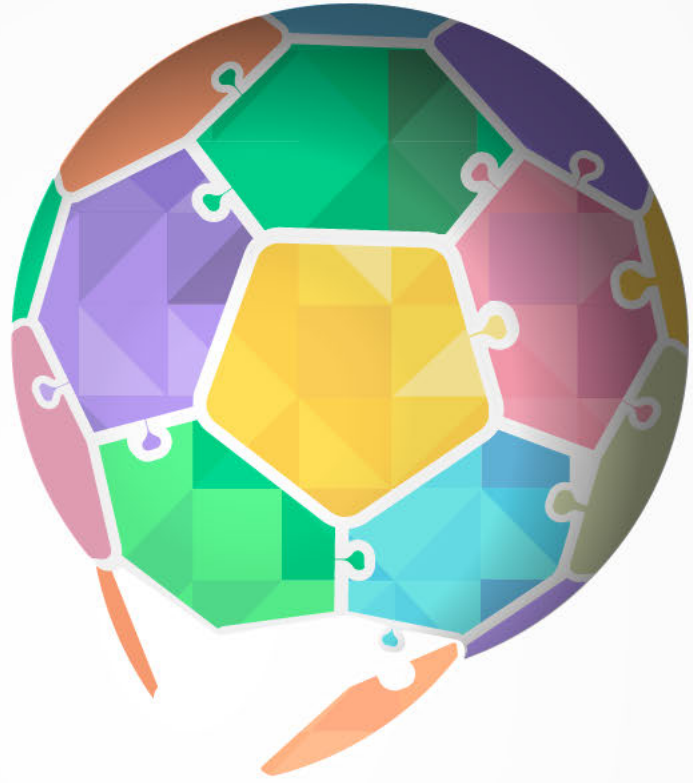
۲- تعمق

- فکر می‌کنید مواردی که در هر کدام از تصاویر که دیدید چه قدر به واقعیت‌هایی که پیرامون شما در جریان است، شباهت دارد؟
- فکر می‌کنید گفت‌وگو درباره رفتارها و اتفاقات خشونت‌بار و عواملی که به درگیری و دعوا منجر می‌شوند، چه تأثیری روی روابط ما در مدرسه، خانواده و جامعه دارد؟

۳- عمل

- فکر می‌کنید با مشارکت در این فعالیت در برخورد شما با موقعیت‌های خشونت‌زا تغییری ایجاد کرده است؟ چه تغییری؟

سؤال؟؟

با مدرسه افروز تماس بگیرید

info@afroozschool.org